

Co bylo ztraceno, nemusí být zapomenuto

Jak lze připomenout historii Ostravy

V průběhu loňského roku bylo architektonickému atelieru ATOS-6 svěřeno vypracování studie nové fontány v Sadu Dr. Milady Horákové v centru Ostravy. Úmyslem zadavatele, jedné z obvodních radnic, bylo především řešit technickou zchátralost stávající nefunkční fontány a přilehlých ploch.

Autoři studie si od počátku uvědomovali, že není možné uvažovat o nové fontáně mimo kontext celého parku, jehož dominantou se může nová fontána stát. A tento kontext je nadmíru zajímavý: původně okrajový městský hřbitov se během času ocitl přímo uprostřed obydleného území a v poválečných dobách se tak stal, spolu se sousedícím hřbitovem židovským, nežádoucím ostrůvkem při centrální Gottwaldově třídě.

Prostoru dominovala výrazně kubistická stavba městského krematoria z poloviny 20. let. Městský hřbitov byl v 70. letech zlikvidován a proměněn v park, politickému nátlaku neodolal ani hřbitov židovský, zlikvidovaný v letech osmdesátých. Smutný osud hřbitovů sdílelo i krematorium, jedna z pozoruhodných staveb českému kubismu, která beze stopy zmizela a spolu s ní podoba místa, jehož byla stavba symbolem.

Krematorium pak bylo narychlo nahrazeno fontánou. Nelze si nepovšimnout, že lokace fontány i rozsah vydlážděných ploch, jimiž byla plocha v srdci hřbitova / parku zplanýrována, měly zcela vytěsnit a doslova „překrýt“ vzpomínku na vše minulé.

Ačkoliv úvahy o celkové rehabilitaci sadu přesahovaly zadání studie fontány, pokusili se autoři uvažovat v těchto dimenzích a svým návrhem nasměrovat další úvahy právě tudy. A zdá se, že chvíle pro reflexi ve vztahu k historii moravsko-ostravského hřbitova / parku v samém srdci Ostravy snad opravdu nastává, jak nasvědčují první reakce zadavatelů z řad komunálních politiků, tak i stanovisko hlavního architekta města.

Myšlenka nové fontány i ztvárnění centrálního prostoru sadu, na němž se autorsky podíleli Ing. arch. Radim Václavík a M.A. Marek Pražák, vědomě pracuje s připomínkou minulosti i s prvky novými, zcela původními. V návrhu kašny se tak zhmotňuje a znovuzjevuje architektura zapomenuté stavby, jako připomínka toho, co bylo ztraceno, nové architektonické prvky pak symbolizují přítomnost a budoucnost.

Volá-li tedy historik architektury Martin Strakoš (*viz ARCHITEKT 1/2005*) po „*připamatování zdejší minulosti i vynikající stavby (kubistického krematoria)*“, pak tento návrh se ubírá právě tímto směrem. Lze to chápat jako znamení, že doba vskutku nazrála a Ostrava nalezne odvahu ohlédnout se za svou minulostí?

V Ostravě 28.1.2005

David Floryk, Ing. arch. Radim Václavík

Informace o zakázce:

STUDIE TECHNICKÉHO ŘEŠENÍ FONTÁNY V SADU DR. MILADY HORÁKOVÉ

Místo stavby:	Moravská Ostrava
Objednatel:	Statutární město Ostrava, Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz
Stupeň:	studie
Datum:	prosinec 2004
Projektant:	ATOS - 6, spol. s r.o., stavebně projektová kancelář U Jeslí 10/310, 712 00 Ostrava
IČO:	47680130
DIČ:	CZ 47680130
Tel./fax:	596 114 572
E-mail:	vaclavik@atos6.cz www.atos6.cz
Autoři:	Ing. arch. Radim Václavík, M.A. Marek Pražák
Výtvarná spolupráce:	M.A. Marek Pražák
Vodní hospodářství:	Ing. Otomar Ševčík